

LISTY

skřítko Lískáčka

pro rodiny s dětmi

List 30/2017 - leden

Líska

Lískáčkovo
lednové
téma:

Sněhulák

Co nás čeká:

- **Sněhuláci na výletě** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, délka dle potřeby)
- **Náměty na hry ve sněhu** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, délka dle potřeby)
- **Zimní podtácek** (pro děti od 5 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, cca 45 minut)

Příběh
s Lískáčkem:

O největšího sněhuláka

Venku mrzlo a po obloze se honily tmavé mraky. Děti s Lískáčkem pomáhali dědečkovi v sadě při pálení suchých větví. Na podzim při čištění sadu všechny větve narovnali na jednu hromadu a teď, když začalo pořádně mrznout, je konečně mohli spálit. Už se všichni těšili, na pečené brambory. Když už z ohně zbyla jen hromada žhavého uhlí, zahrabali si do něho každý dvě brambory a přidali i dvě pro babičku.

„Teď už jen chvíli počkat a budeme mít dobrůtku,“ usmíval se Tomáš. Pečené brambory měl opravdu rád. Zálibně se díval do světélek v ohništi a přemýšlel, jak bude brambory loupat, aby se nepopálil, ale mohl je jíst ještě horké.

„Vypadá to, že dneska bude sněžit. Vzduch voní po sněhu,“ řekl si pro sebe dědeček, když si prohlížel oblohu. „Copak sníh nějak voní?“ divila se Jitka. „To víš, že voní. Mrazem a vodou. Zavři oči a chvíli pozoruj, co cítíš,“ usmál se na Jitku dědeček. Jitka zavřela oči. „Hm. Opravdu cítím sníh,“ řekla po chvíli ticha s úsměvem Jitka. A ještě než dopekli brambory, začaly k zemi padat první vločky.

Do večera napadla celá peřina sněhu, která přikryla celý dvorek, zahradu i sad. A sníh stále padal. Děti už se těšily na ráno, až budou moci jít ven a hrát si.

Ráno první běžely nedočkavě k oknu, aby se podívaly, kolik sněhu napadlo. Bylo ho tolik, že kočka, která právě opatrně přecházela dvůr, málem nebyla ve sněhu vidět. „To bude dneska venku legrace,“ volal nadšeně Tomáš a Jitka se vesele smála. Během snídaně vymýšlely, co budou všechno dělat. Jen Lískáček

vypadal trochu ustaraně a ven se mu nechtělo. Když je hodně sněhu, špatně se mu venku běhá, protože je maličký. Děti mu nakonec slíbily, že ho budou nosit v kapse. Tak všechno hezky uvidí.

Venku se první honily a pak dělaly ve sněhu andělíčky. Po chvíli Tomáš povídá: „Už mě to nebaví, uděláme sněhuláka. Umíš stavět sněhuláka, Jitka?“ „Jasně že umím,“ trochu dotčeně odpověděla Jitka. „Schválně, kdo postaví většího a hezčího.“

A děti začaly se stavbou sněhuláků. Sníh se dobře lepil a šlo to dobře. Tomáš měl po chvílce pořádnou kouli, že ji ani nemohl odvalit a Jitka na tom byla podobně, jenom na druhém konci dvora. „Jitko, pojď mi prosím pomoci. Nemohu s tou koulí už hnout a sněhuláka chci postavit u studny a ne tady,“ zavolal Tomáš přes dvorek. „Tak jo, ale pomůžeš i ty mě,“ odpověděla Jitka, a šla s Tomášem překulit kouli ke studni. Dalo jim to dost práce. I s Jitčinou koulí se také pěkně natrápili.

Lískáček na ně vykukoval z kapsy. Chvilí je pozoroval a pak povídá: „Myslím, že by bylo lepší, kdybyste ty dvě koule daly na sebe a už byl sněhulák skoro hotový.“

„Hm, asi jo,“ řekl zamyšleně Tomáš a podíval se na Jitku. „Vlastně máš pravdu Lískáčku. Uděláme raději jednoho sněhuláka a pořádného.“

„Půjde nám to líp, když budeme stavět spolu,“ přidala se Jitka. A děti se vrhly zase do práce. Tomáš ukouel hlavu, Jitka sehnala starý hrnec na hlavu jako čepici, uhlí na knoflíky, koště a mrkev na nos. Společně pak hlavu nasadily a přidělaly ruce. Nakonec nazdobily sněhuláka knoflíky, očima a pusou z uhlí, a zarazily doprostřed obličeje nos z mrkve. Na hlavu mu dali starý hrnec.

„Myslím, že se nám povedl, takového jsem sám ještě neudělal“, prohlásil nakonec Tomáš. „Máš pravdu“, dodala Jitka, „taky jsem ještě takového fešáka nepostavila. Ještě že nám Lískáček poradil, ať ho stavíme spolu. Ty umíš ukoulet kulatější koule, a já zase lepší umím sněhuláky nazdobit.“ Lískáček neříkal nic, ale byl na děti pyšný.

Lískáčkovo
bádání:

Sněhuláci na výletě

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: dle potřeby větvičky, kamínky, mrkve, listy, ...

Motivace: Jednou na výletě, když bylo málo sněhu, Lískáček vymyslel, že by mohli hrát hru na zvědavou sněhuláččí rodinku. Pokaždé, když našli nějaké zajímavé místo, postavili tam rodinku malých sněhuláků, kteří si místo prohlíželi. Zdobili je pomocí větviček, suchých kytek a kamínků. Užili si při tom hodně legrace.

Postup:

Tentokrát vyrazíme na procházku zasněženou krajinou. A abychom se nenudili, vezmeme si s sebou pomyslnou partu sněhuláků. O co půjde? Je to jednoduché. Stejně jako děti s Lískáčkem pokaždé, když přijдете na nějaké zajímavé místo (vyhlídka, zajímavý strom, posezení, odpočinek u rybníka, nebo i třeba

černá skládka), postavte zde partu malých sněhuláků, kteří si s vámi dané místo prohlédnou. Pomocí klaciků můžete také vyjádřit u sněhuláků i emoce (úsměv, mračí se). Můžete si i povídat, co se vašim sněhulákům asi na místě líbí nebo ne. Sněhuláky na místě nechte pro ostatní poutníky krajinou.

Trocha teorie:

Stavění sněhuláků u nás neodmyslitelně patří k zimním radovánkám. Sněhuláky staví z čerstvého sněhu děti i dospělí. Naleznete je na zimních pohlednicích, vánočních přáních, na různých ozdobách a zimních vzorech. Ale byli sněhuláci vždy tak oblíbení?

Kdy lidé sněhuláky začali stavět, nikdo neví. Písemné zmínky o sněhulácích nalezneme už v 16. století. V té době však sněhulák nebyl vnímán pozitivně. Představoval krutou zimu a třeskutý mráz. Jeho výraz obličeje byl hrozivý a v ruce držel koště. Až v 19. století, kdy lidé už nevnímali zimu jako období strádání, se sněhulák začíná prosazovat jako přívětivý symbol zimy. S tím stoupla i jeho popularita a dnes si zimu bez sněhuláka už nedovedeme představit.

Nejčastěji se sněhulák skládá ze tří různě velkých koulí. Největší je naspodu a představuje nohy. Nejmenší

představuje hlavu, na které je většinou pomocí kamínků vytvořen obličej. Často sněhulák má pokrývku hlavy. Na prostřední kouli se pak přidělávají dvě ruce. V jedné ruce drží koště.

Označení pro postavu sněhuláka se v různých jazycích liší. V litevštině je to například „Bytost bez mozku“, v ruštině „Sněžnaja baba“, ve francouzštině „Sněhový dobrák“ a v polštině pak „Balwan“ (nebo-li Trouba).

Kdybyste chtěli na svém výletě udělat rekord, tak vězte, že největší český sněhulák byl vysoký 8,52 m. Největší sněhulák ve světě měřil 37,24 m, a na jeho stavu již byla využita i těžká technika.

V některých zemích (třeba v Japonsku) se místo lidských postav staví sněhové postavy zvířat.

Lískáčkův
pokus:

Náměty na hry ve sněhu

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: dle vybrané aktivity

Motivace: Každou zimu všichni netrpělivě čekají na sníh. Teprve napadený sníh dodá krajině správnou zimní tvář. Čerstvě napadený sníh pak vykouzlí na dětské tváři smích a všichni se těší, až si užijí hrátky ve sněhu. Tady je pár námětů, jak si sníh opravdu užít.

1. Čerstvý sníh je ideální na stavbu sněhuláka. Jak bylo popsáno výše, potřebujete ukoulet tři různé velké koule. Ty pak postavíte na sebe a sněhuláka dozdobíte. Vyzkoušejte si i stavbu nějakého sněhového zvířátka. Uvidíte, že si při tom užijete hodně legrace. Jen nepaměňte, že potřebujete opravdu čerstvý sníh. Později už sníh vymrzá a přestává se lepit. Čím je pak chladněji, tím více se koule rozpadají.

2. Pokud je sněhu více, můžete si ve sněhu stavět různé bunkry a úkryty. V těch si pak můžete zahrát na schovávanou.
3. Můžete si také zasoutěžit, kdo z vás dokáže ukoulet co největší kouli.
4. A co takhle si zahrát na honěnou ve sněhu? Aby to nebylo tak jednoduché, nejprve si v neporušeném sněhu vyšlapte chodbičky. Po zahájení honičky pak platí pravidlo, že nesmíte opustit vyšlapané chodbičky. Dokonce, i když budete padat, musíte spadnout do chodbičky. Pokud pravidlo porušíte, dostáváte babu, i když vás nikdo nechytí.
5. Další možností je hra na obránce věže. Každý si z koulí postaví věž, kterou si během hry chrání. Po začátku hry se každý házením koulí snaží shodit věže protivníků. Komu padne věž celá, už dále nehraje. Vítězí ten, kdo si svou věž dovede chránit nejdéle.
6. Sněhová pokrývka také láká ke stopování. V čerstvém sněhu jsou stopy krásně pozorovatelné a snadno se hledají. Můžete se vydat po stopách různých zvířat a zkusit odhalit nějaké tajemství z jejich života.
7. Pokud se vám nechce stopovat zvířata, můžete si zahrát na stopovanou sami. Ideálně na procházce se jeden z vás vypraví napřed a vyšlapává stopu. Ostatní ho stopují. Nikdo nesmí uhnout ze stopy. Ten, co tvoří stopu, může různě kličkovat, obcházet stromy, tvořit slepé uličky apod. Po určitém čase se můžete vyměnit.
8. Další hledačkou může být pátrání po ztracených šiškách. Tentokrát budete potřebovat šišky a opět neporušenou sněhovou plochu alespoň 15 cm vysokou. Na vymezeném území rozházíte šišky tak, aby to nikdo neviděl. Poté k ploše přivedete hráče. Jejich úkolem je šišky co nejdříve najít a posbírat. Podobným způsobem můžete do sněhu schovávat i jiné věci. Děti je pak hledají.
9. Můžete si také vyzkoušet různé způsoby malování. Potřebujete opět neporušenou sněhovou pokrývku. Pak můžete malovat klacikem nebo vodou. Pokud máte potravinářské barvivo, můžete si do lahví s klipem namíchat vodu s barvivem. Pomocí těchto lahví pak můžete malovat barevné obrázky do sněhu.
10. Z čerstvého sněhu lze i jednoduše modelovat. Můžete si zkusit vyrobit sněhové lampičky. Večer do nich pak můžete vložit čajové svíčky a večer je zapálit.

Lískáčkovo
tvoření:

Zimní podtácek

Věk: od 5 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

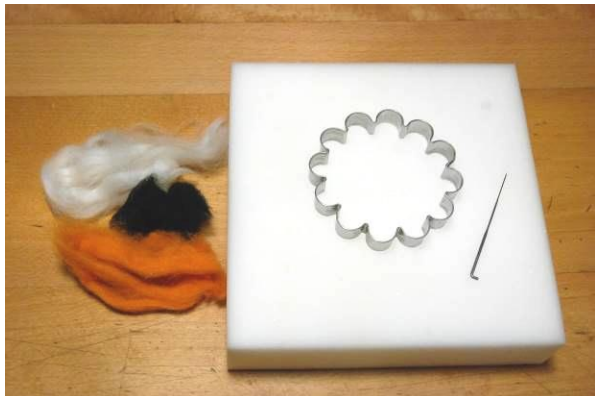
Pomůcky: větší pevnější molitan, různobarevné ovčí rouno na plstění, jehla na plstění, kulaté vykrajovátko na cukroví (můžeme použít i jiný tvar)

Motivace: Po procházce v zimě přijde vhod šálek horkého čaje. Babička dětem a Lískáčkovi vždy vařila bylinkový čaj s medem. A aby děti neušpinily stůl, dávala jim pod hrnky veselé podtácky. My si tentokrát ukážeme, jak si takový podtácek můžeme vyrobit.

Postup:

1. Připravíme si větší pevnější molitan, různobarevné ovčí rouno na plstění, jehla na plstění, kulaté vykrajovátko na cukroví (můžeme použít i jiný tvar).

2. Bílé ovčí rouno si nadělíme na malé kousky a v ruce je trochu promneme.

3. Na molitan si položíme vykrajovátko a do něj vložíme pár kousků rouna. Poté rouno pomalu propichujeme jehlou až do molitanu. Vlákná se začnou spojovat.

4. Rouho přidáváme a plstíme tak dlouho, dokud nemá podtáček požadovanou tloušťku. Dbáme na to, aby byl podtáček pokud možno všude stejně silný.

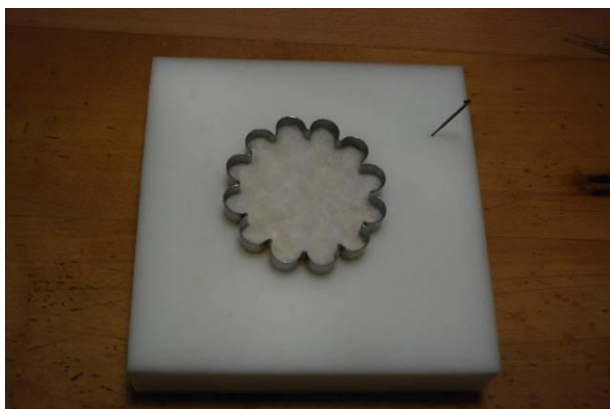
5. Poté odejmeme vykrajovátko a podtáček opatrně sundáme z molitanu.

6. Dáme na molitan opět vykrajovátko a vložíme do něj otočený podtáček. („Chlupatou“ spodní stranu otočíme nahoru.)

7. Opět budeme podtáček propichovat jehlou. Tím se budou vlákna dál plstít a podtáček bude pednější. Ještě několikrát otočíme.

8. Jakmile máme hotový podtáček, můžeme ho začít zdobit barevným rounem. Rouno si v ruce natvarujeme a na podtáček naplštíme opět jehlou.

9. Nezapomene podtáček otočit a plstít jehlou i z druhé strany, aby se vlákna opět propojila.

10. Hotový výrobek.

Pochlub
se Lískáčkovi:

Jak to dopadlo?

Stalo se vám něco zajímavého? Chcete se ještě na něco zeptat? Pište Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší. A také nám můžete napsat, jaké téma byste v našich listech uvítali.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Z čeho se skládá sněhulák?
- Z čeho se skládá sníh?
- Co se stane s vodou, když mrzne?
- Z jakého sněhu se staví sněhulák?
- Jaké znáš zimní sporty?
- Co rád děláš v zimě?
- Co je to plstění?
- Znáš nějakou bylinku proti kašli?

Sestavila: Lenka Pavelčíková
odborná spolupráce: Iva Koutná